

Nr 165

Av herr Nilsson, Yngve, m. fl., om skärpta åtgärder mot bilstölder.

Riksdagen begärde i skrivelse 1956/298 en samordning och översyn genom tillkallade experter av tillgängligt och kommande utredningsmaterial rörande vissa aktuella ungdoms- och uppfostringsfrågor samt åtgärder för motverkande av ungdomsbrottsligheten. Detta måste anses vara den rationellaste lösningen. Under årens lopp har nämligen så många olika förslag framkommit på detta vidsträckta och svårbehandlade område, att en samordning är nödvändig.

I vårt nutida samhälle är det emellertid en typ av asociala handlingar som ur skilda synpunkter kan sägas intaga en särställning, nämligen de s. k. billånen. Otivvelaktigt utgör dessa, som allmänt erkännes, ett stort problem och en allvarlig samhällsfara. Man tänker härvid i första hand på de uppenbara risker medborgarna — även biltjuvarna själva — löper att lida skada till liv och lem. Men vidare har otivvelaktigt i bilstöldernas spår inom vissa samhällsgrupper följt en uppluckring av respekten för laglydnad och äganderätt. Man kan iakttaga en väsentligt starkare ökning av antalet bilstölder än av andra brott. Mellan åren 1950—1956 skedde en ökning av antalet bilstölder med inemot 400 procent. Man kunde konstatera att Sverige hade procentuellt sett fem gånger så många biltjuvar som New York.

Även ur en annan synpunkt intar bilstölderna en särställning. Visserligen är de stundom utslag av utpräglad kriminalitet men oftare torde det förhålla sig så att de icke bottnar i vad man allmänt plägar beteckna som i egentlig mening kriminell läggning. I stället har upprepade gånger konstaterats, att bilstölderna mera är ett utslag av obetänksamhet och äventyrslust. Erfarenhetsmässigt har det emellertid visat sig, att en bilstöld kan vara det första steget mot mera utpräglad brottslighet. Detta står i överensstämmelse med vad beredningsutskottet uttalar i utlåtande 1956/22:

”I diskussionen om ungdomsbrottsligheten ställes i allmänhet frågan om bilstölderna i förgrunden. Detta är naturligt med hänsyn till den skrämmande omfattning dessa brott fått och till det förhållandet, att bilstöld anses ofta draga med sig brottslighet av annan art.”

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser vi, att det allvarliga samhällsproblem som bilstölderna utgör vid den kommande översynen bör kunna avskiljas och behandlas i viss mån fristående i förhållande till ungdomsbrottsligheten i allmänhet. Vi anser likaledes, att detta problem, med hänsyn till dess särart, bör ges prioritet vid expertarbetet.

Erfarenheterna från de allra sista månaderna under år 1956 synes ge vid handen, att avskräckningsmomentet vid motarbetandet av bilstölder bör tillerkännas en större betydelse än man i allmänhet har ansett att det-samma har. Påfallande är nämligen, att bilstölderna, som tidigare varit vanligast under söndagsdygnet, sedan det s. k. söndagsförbudets införande mycket starkt nedgått i antal. Detta måste tyda på att rädslan för upptäckt spelar en långt större roll än man tidigare ansett.

Mot bakgrund av vad ovan anförts synes det därför angeläget att lägga större vikt vid åtgärder vilka kan verka mera direkt återhållande. Två sådana vill vi här särskilt framhålla.

En förstärkning av ordningspolisen eller annan skärpning av bevakningen synes med all sannolikhet böra medföra ett resultat liknande det som inträder då körning sker utan S-skylt under förbjuden körtid. Risken för upptäckt ökar och äventyret verkar för de allra flesta inte längre så lockande.

Då egendomligt nog avskräckningsmomentet av allt att döma spelar denna roll, måste även den tidigare flera gånger framförda tanken, att under kortare tid kunna hålla en biltjuv i förvar, vara av betydelse. Vetskapen om att icke omedelbart kunna återvända till hemmet, skolan eller arbetsplatsen, utan att nödgas redogöra för en för omgivningen till synes omotiverad frånvaro, måste, enligt vår mening, verka starkt återhållande.

Den skadeståndsskyldighet som i allmänhet ålägges skadegöraren synes även böra uppmärksammas i detta sammanhang. Vi är medvetna om att svårigheter kan vidlåda den praktiska utformningen härav beträffande denna fråga. Vi vill dock ifrågasätta, om inte möjligheten av införselinstitutets användande i viss utsträckning även på detta område bör övervägas.

Under hänvisning till ovanstående hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala

1) att frågan om bilstölderna måtte givas prioritet vid samordnings- och översynsarbetet rörande ungdomsbrottsligheten samt

2) att frågorna om förstärkning av ordningspolisen eller annan skärpning av bevakningen, hållande i förvar under viss kortare tid av ertappad biltjuv, samt utvidgning av införselinstitutet därvid särskilt måtte beaktas.

Stockholm den 24 januari 1957

N. Yngve Nilsson
i Trobro

Axel Mannerskantz

Carl Eskilsson

Ebbe Ohlsson